

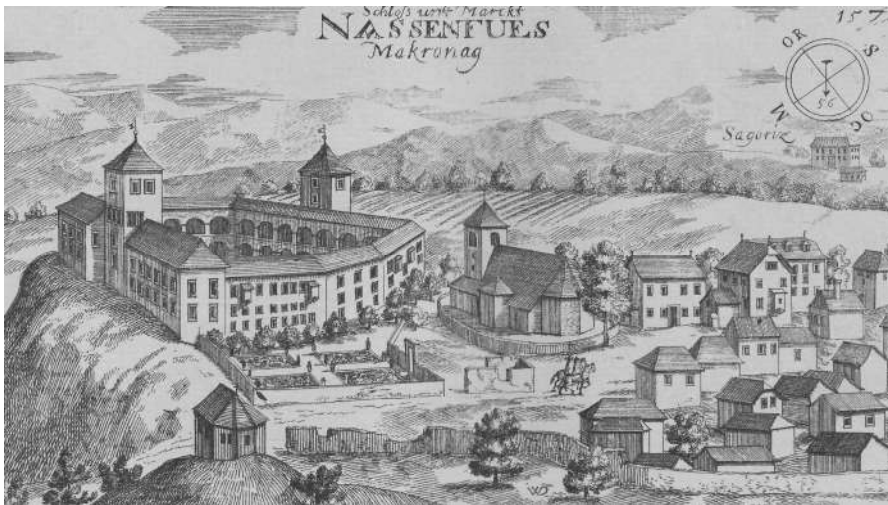

Zveza Ljudskih Tradicijskih Skupin Slovenije
Slovenian CIOFF® National Section

Bilten

Št. 4, letnik XVIII.

oktober 2020

Vsebina

Saša Meglič:	Ljudska glasbila sveta	3
FS Iskraemeco:	Serenada pod njenim oknom	4
Alenka Klemenčič:	32. Mednarodni CIOFF® fol. festival Folkart ...	5
mag. Janja Ravnikar:	CIOFF® ustanavlja odbor za otroško gibanje ..	7
Marjan Malek:	Koncert z otvoritvijo kulturnega doma Rošnja .	11
Foto		
Sergej Radosavac:	Razstava ljudskih glasbil sveta v Trziču	12
Foto Pigac:	Madžarska folklorna skupina na Folkartu ...	12

Bilten je brezplačno glasilo članov Zveze ljudskih tradicijskih skupin Slovenije in izhaja štirikrat letno.

Naslov: Zveza ljudskih tradicijskih skupin Slovenije
Glavni trg 7
p. p. 173
4000 Kranj
e-pošta: cioff-slovenia@cioff.org
internet: www.zltss.si

Bilten ureja Uredniški odbor:

glavna urednica	mag. Janja Ravnikar
član	Božidar Fabjan
član	Štefan Huzjan

Bilten se nahaja tudi na spletni strani ZLTSS: www.zltss.si.

Vsebina člankov izraža avtorjevo mnenje in ne mnenja uredniškega odbora.

Naslovnica: Mokronog. Valvasor: Slava Vojvodine Kranjske.

Ljudska glasbila sveta

Člani FS Karavanke smo v Trziču v Galeriji Atrij postavili mednarodno fotografsko razstavo *Ljudska glasbila sveta*, ki je bila na ogled od 2. 7. do 30. 8. 2020. Idejni koncept je pripravil CIOFF® mladih, ki deluje pod okriljem svetovne organizacije CIOFF®. Na razstavi si je bilo možno ogledati fotografije ljudskih inštrumentov 29 držav, ki so članice CIOFF®-a in so sodelovale v projektu. Slovenija se je predstavila s trstenkami. Vsaka fotografija inštrumenta je bila opremljena z opisom inštrumenta v štirih jezikih: slovenskem, angleškem, španskem in francoskem. Slednji trije so uradni jeziki CIOFF®-a.

Člani FS Karavanke smo razstavo nadgradili z videoposnetki inštrumentov in slovenskim koticom, kjer smo na ogled postavili slovenske ljudske inštrumente in tudi te opremili z opisi v slovenskem jeziku. Razstavo smo postavili v sodelovanju s Trziškim muzejem. Vzajemno z razstavo smo pripravili tudi prireditev *Bom godca si vzela, bom zmerej vesela*, ki je temeljila na spoznavanju tako slovenskega kot tujega glasbenega ljudskega izročila. Na prireditvi smo člani FS Karavanke poskrbeli za predstavitev slovenske glasbene dediščine, gosta Tomaž Rauch in Robert Bone pa sta poleg slovenskih inštrumentov in glasbe obiskovalcem predstavila nekaj tujih glasbil in glasbe drugih narodov.

Od tujih inštrumentov smo slišali irske dude, irske piščali, avstralski didžeridu, nekaj vrst piščali in ustnih harf z različnih koncev sveta in kar nekaj drugih inštrumentov, s katerimi sta nas gosta popeljala izven naših meja. Obiskovalci so ob tem lahko marsikaj izvedeli o načinih izdelovanja inštrumentov, načinih igranja na inštrumente, o materialih inštrumentov, o obredih, pri katerih so nekatere inštrumente uporabljali in druge zanimivosti. Tako je bila prireditev tudi izobraževalno naravnana.

Slovensko ljudsko glasbo smo člani FS Karavanke obogatili tudi s pesemskim in plesnim izročilom in vse troje povezali v strnjeno celoto. Poskrbeli smo tudi za aktivno sodelovanje obiskovalcev med prireditvijo, saj smo v vezni tekst vključili tudi uganke o glasbilih, ki smo jih potem predstavili. Reševanje je šlo gledalcem dobro od rok.

Prireditev smo ob upoštevanju ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa uspešno izpeljali. Veseli smo, da smo po dolgem času spet lahko pripravili kulturno prireditev, ki so jo obiskovalci sprejeli odprtih rok. Njihov pozitiven odziv na prireditev je bila tudi tokrat pohvala našemu delu.

Saša Meglič

Serenada pod njenim oknom

Letošnje leto je drugačno, nekoliko nenavadno, a vendar aktivno. Vsaj v naši folklorni skupini Iskraemeco, kjer nam dela in novih idej ne (z)manjka. Kljub odpovedi gostovanja na mednarodnem festivalu v Belgiji in odpovedi našega že XVII. Otroškega folklornega festivala FOS ter nekaterih drugih dogodkov smo ustvarjali, snovali nove projekte in nekatere izmed njih že uspešno izpeljali, drugi pa nas še čakajo.

V ospredju našega dela je zagotovo projekt *Serenada pod njenim oknom*, katerega so se lotili pevci iz Vokalne skupine Iskraemeco. Želja, da ljudska pesem ne gre v pozabo, da je ne prepevajo le starejše populacije, da se zavzemamo za slovenski jezik in vsa naša narečja, da poskrbimo, da pesmi dosežejo čim več poslušalcev, da pričaramo nasmeh in obudimo spomine pri ljudeh, ki so vse to peli v svoji mladosti ali pa so jih poslušali pri svojih starših, starih starših in da spoštljivo ohranjamo izročilo slovenskega naroda, je botrovala temu, da smo se odločili nekaj ljudskih pesmi posneti in jim dodati tudi video podobo, ki imajo prav tako svoj namen. So zgodbe, v katerih predstavljamo oblačilno dediščino naših krajev, se osredotočamo na detajle, na tiste posebnosti, ki določen kostum najbolj bogatijo. Tudi umestitev oziroma mesto snemanja sovпада s celotno podobo. Veseli smo, da lahko delujemo na tak način in da v čim večji meri poneseemo naše delo med ljudi.

Kot že leta poprej smo nedavno pripravili tudi Zoisove dneve. Gre za projekt, kjer se predstavimo v oblačilih iz 1. polovice 19. stoletja, ko je v naši neposredni bližini, na gradu Brdo pri Kranju, živel in deloval Anton Zois, baron Edelsteinski. Bil je zelo povezan z ljudmi, ki so živeli v njegovi okolici, saj je bil izvoljen za župana Predoselj, kamor je v takratnem času sodilo tudi Brdo; prav tako je zaslužen za izgradnjo tamkajšnje šole in prve šolske drevesnice.

Letos smo bili še posebej veseli, da smo lahko to obdobje empira in bidermajerja, ki se je v oblačilni kulturi rojeval v večjih evropskih mestih, pokazali prav na gradu Brdo pri Kranju. Obiskovalcem smo pripravili plesni program, jih popeljali po čudovitem parku in jim tako pričarali grajsko obarvan dan.

Ob začetku novega šolskega leta se tudi nam pričenjajo redne folklorne vaje, zato vas vse lepo vabimo, da se nam pridružite (www.folklora.si). Upamo, da bomo lahko uresničili čim več svojih idej in poskrbeli, da ljudski plesi, pesmi in običaji ohranijo svoj prostor na slovenskih tleh.

FS Iskraemeco

32. Mednarodni CIOFF® folklorni festival Folkart Maribor, Slovenija, 25. – 26. 8. 2020

Iskreno verjamem, da so kultura, umetnost in šport vrednote, ki nas povezujejo, iz nas pa izwabijo tisto najboljše. Kultura je identiteta naroda, je srčika njegovega obstoja.

Bodimo ponosni na naš festival Folkart in na našo kulturno dediščino, tujci nam povejo, da smo lahko. Zavedajmo se, da smo imeli in bomo ponovno imeli vrhunski, edinstven festival, in to dobesedno na domačem dvorišču. In v času, ko svet pada s tečajev, je še kako potrebno ceniti in ohranjati kulturo, tradicijo ter drugačnost, pa tudi lastne dosežke.

Mariborski Folkart je okno v svet in dragocen praznik svetovne nesnovne kulturne dediščine. Prvi tovrstni festival na svetu sploh, počaščen s pokroviteljstvom svetovnega UNESCO. Prigaral si je status velikana v odlični družbi desetih svetovnih folklornih biserov. To potrjujejo tuji in domači strokovnjaki, vsi udeleženci, to trdijo prijatelji in celo ne ravno najboljši prijatelji. V treh desetletjih je v Maribor in našo prelepo Slovenijo prišel že malone ves svet, letos pa je program, rezultat večletnih priprav, odpihnila pandemija. Prizemljila je letala, zaprla meje in nam spremenila življenje. Ustavila je svet.

Zato smo v Narodnem domu Maribor stisnili zobe, se pripravili na trnovo pot organiziranja »koronskega« festivala in se vrgli »na glavo« v vse predpise, ukrepe ter navodila NIJZ o varnem izvajanju prireditiv. Tone papirjev, poslanih prijav na NIJZ, čakanje na zeleno luč ... Folklornih povork niso dovolili, kar smo razumeli; a so dovolili slavnostno otvoritev in nastope po mestu, seveda vse v luči ukrepov. In naši marljivi tehniki so garali, pripravili vsa prizorišča strogo po navodilih in – obiskovalci so prišli. Navdušeni, da se je vsaj del normalnega življenja vrnil v sušno obdobje, ki ga nam ga je vsilil majhen viračiček s Kitajske, mali virus, ki nam že od pomladi kroji življenja.

In 32. Mednarodni CIOFF® folklorni festival FOLKART se je zgodil. Ob navdušenju udeležencev, občinstva ter tudi nas, organizatorjev. Pozabljene so bile neprespane noči, ogromen stres ter napeti živci. Pa kaj potem, če je trajal le slabe tri dni? Pa kaj potem, če je bila prisotna le ena tuja država? Bil je in v teh razmerah je bil uspešen. Celozelo.

S prihodom skupin v ponedeljek, 24. avgusta, s pričetkom v torek, 25. avgusta in nadaljevanjem v sredo, 26. avgusta. Žal je teden pred prihodom morala odpovedati udeležbo izjemna češka skupina, seveda zaradi virusa, prišli pa so Madžari. Mlada, udarna in kvalitetna skupina Bartina iz mesta Szekszárd. Uživali so. In ob njihovi zahvali na sprejemu za skupine, ki smo ga pogumno izvedli, seveda ob upoštevanju vseh ukrepov, se je marsikomu zarosilo oko. »Hvala!«, so rekli, »to je bil naš prvi festival letos in verjetno tudi zadnji. Ne moremo vam izkazati dovolj hvaležnosti za to, da ste nam vsaj za nekaj dni omogočili občutek normalnega življenja!« Madžarom so se

pridružile slovenske skupine, in sicer FS Tine Rožanc iz Ljubljane, Srpsko kulturno društvo iz Maribora in seveda naši ljubi »Kudovci«, AFS Študent iz Maribora. Hvala vsem, bili ste izjemni!

Ja, letos je sicer svetovno obarvan Folkart potekal v »mini različici« ter v senci ukrepov. Vendar smo lahko ponosni. Na Folkart, na celoten Festival Lent, ogromen zalogaj v teh časih, ki je Mariboru in Sloveniji pokazal, da upanje ostaja. Upravičeno. In mi upamo ter verjamemo. Predvsem na vrnitev življenja, kot smo ga poznali pred korono. In znali ga bomo ceniti, pa še kako. In če se nam boste naslednje leto pridružili, vas bomo iskreno veseli.

Alenka Klemenčič, Producentka Folkarta, Narodni dom Maribor

CIOFF® ustanavlja odbor za otroško gibanje

Od CIOFF®-a smo prejeli informacijo, da se v okviru CIOFF® ustanavlja odbor za otroško gibanje, kar je, v kolikor bo to realizirano, razveseljiva novica, saj s tem CIOFF® opravlja svoje poslanstvo. Za predsednika odbora je predlagan József Szigetvári z Madžarske, kjer imajo s to tematiko obilo izkušenj. Posledično so nas člani odbora prosili, da zberemo podatke o otroških folklornih skupinah in otroških folklornih festivalih v posameznih državah, kjer so te skupine in festivali člani CIOFF® nacionalnih sekcij, v našem primeru ZLTSS. Pri zbiranju podatkov so pomagali Saša Meglič, Mateja Slovenc in Zdenko Štrucl. Ker bi bilo nesmiselno, da bi izsledke dobljenih podatkov poslali le CIOFF®-u, v nadaljevanju sledi nekaj zbranih podatkov.

Otroškim folklornim festivalom, ki so naši člani oziroma podporniki, smo poslali vprašalnik, na katerega so vsi odgovorili. V naslednji preglednici so objavljeni nekateri njihovi podatki, kjer lahko vidimo, da so vsi štirje otroški festivali mednarodni (drugače ne bi mogli biti naši člani), da noben ni »CIOFF® priznan festival« (kot je recimo Folkart), podani so podatki o običajnih časovnih izvedbah festivalov, koliko domačih in tujih skupin ponavadi vabijo in starost sprejetih otrok.

Mednarodni otroški folklorni festival:	Artiče - Brežice	Folkart	FOS Predoslje	Regratov cvet
Datum festivala	oktober 2021 – bienale	junij, julij vsako leto	maj, vsako leto	maj, vsako leto
Status festivala	ni CIOFF®	ni CIOFF®	ni CIOFF®	ni CIOFF®
Spletna stran	www.fs-artice.si	www.festival-lent.si	www.folklor.si	-
Status festivala	mednarodni	mednarodni	mednarodni	mednarodni
Št. vabljenih skupin domačih:	4	2	5	5
tujih:	2	4	2	5
Sprejeta starost vabljenih skupin:				
otroci 0 – 13 let	7 - 14	7 - 15	ne	ja
mladostniki 14 – 18 let	ne	X	ja	ja
otroci + mladostniki	ne	X	ne	ja

Iz glavnega vprašalnika, na katerega smo odgovorili, sledi, da imamo v Sloveniji približno 250 otroških folklornih skupin. Z nekaterimi izmed njih ima stik tudi ZLTSS, in sicer sta dve naši članici. Večina otroških folklornih skupin dela v okviru osnovnošolskega sistema in te niso naše članice. Nekaterne folklorne skupine, ki so članice ZLTSS, imajo tudi nekaj otroških folklornih skupin znotraj njihove skupine oziroma društva ali pa njihovi plesalci v osnovnih šolah organizirajo otroške folklorne skupine in te niso štete kot naše članice.

Tudi našim skupinam članicam smo poslali vprašalnik in podatke so predale skupine, navedene v preglednici na naslednji strani. Nekateri podatki so nepopolni, a za statistiko vseeno pomembni. Predvidevamo, da vse skupine vprašalnika niso izpolnili. Vprašalnik sta izpolnili tudi dve skupini, ki nista naši članici, zato ju nismo šteli v statistiko. V preglednici prikazujemo najpomembnejše podatke, in sicer ime skupine, ali gre za folklorno, pevsko, godčevsko ali mešano skupino, podatke o številu članov, razdeljeno tudi po spolih, podatke o starostnem razredu članov skupine in o povprečni starosti članov skupine.

Ime skupine	Tip skupine				Št. članov			Starost (let)			
	F	P	G	M	D	FA	skupaj	0-13	14-18	18	x
Mladinska FS Karavanke	x				17	6	23+4 odrasli godci	7	15	1	14,6
Pevci ljudskih pesmi KD FS Karavanke		x			10	1	11	2	9	/	15,4
OFS Karavanke	x				16	4	20 + godec	20	/	/	7,7
OFS Kres	x				25	12	37	37	/	/	11
Najmlajša OFS KUD Oton Župančič Sora	x				4	4	8	8	/	/	5
Mlajša OFS KUD Oton Župančič Sora	x				9	2	11	11	/	/	10
Starejša OFS KUD Oton Župančič Sora	x				7	9	16	16	/	/	13
Mladinska FS Iskraemeco Kranj	x				12	14	26	/	22	4	17
OFS Iskraemeco Kranj	x				25	19	44	33	11	/	12,5
OFS ŠFD Koleda, Velenje	x										
OFS KUD Židan Parazol	x				6	3	9	9	/	/	10
Mladinska skupina FS Emona			x		4	2	6	/	4	2	18
OFS AFS Ozara Kranj	x				24	12	36	36			8
OFS KUD Oton Župančič Vinica	x				18	7	25	25	/	/	10
KUD Kolo Koper	x	x			24	6	30 + 4 odrasli godci	15	15	/	

OFS Mengeš	x							10	8	18	16	2	/	10
OFS KD Vidovo	x							23	5	28	25	3	/	7
OFS KŠDB Biser	x						x	21	16	37	16	12	9	14
OFS FD Lancova vas	x							14	9	23	18	5	/	9,8
Metliška FS Ivan Navratil	x							26	7	33	33			10
SKUD Vidovdan - Otroška skupina Cipiripi (3-7 let)	x													
SKUD Vidovdan - Mladinska skupina (8-15 let)	x													
Mlajša OFS ŽKUD Tine Rožanc	x							9	3	12	12	/	/	5
Starejša OFS ŽKUD Tine Rožanc	x													
OFS Plamen, KD dr. Ignacija Knoblarja Škocjan	x							13	10	23	23	/	/	8

LEGENDA:

F – folklorna; P – pevska; G – godčevska; M – mešana
 D – dekleta; FA – fantje; x – povprečna starost

V vprašalniku smo CIOFF®-u tudi odgovorili, da je način prenosa nesnovne kulturne dediščine v Sloveniji na vse v vprašalniku navedene načine, in sicer preko izobraževanja v osnovnih šolah (tradicionalni ples, petje, igranje na glasbila, obrt ...), preko izobraževanja v srednjih šolah, s prenosom v primarnih družinah in z izobraževalnimi aktivnostmi, kot so delavnice plesa, glasbe, petja, obrti ter plesni in glasbeni tabori. Podali smo tudi zahtevani odgovor, da v naši državi obstaja izobraževanje za vodje otroških folklornih skupin. Zanimivo bo videti odgovore ostalih nacionalnih sekcij CIOFF®, v kolikor jih bomo dobili na razpolago.

mag. Janja Ravnikar, predsednica ZLTSS

Koncert z otvoritvijo kulturnega doma Rošnja

V nedeljo, 13. 9. 2020 ob 15.30. uri je Kulturno umetniško društvo »Franc Ileč« izvedlo koncert društva z otvoritvijo prenovljenega kulturnega doma v Rošnji.

Na koncertu so nastopali godci ljudskih viž KUD »Franc Ileč«, VFS Veseli pastirji KUD »Franc Ileč«. Godca sta zaigrala Staro polko, FS pa je zaplesala prekmurski splet in splet z območja dravskega in ptujskega polja. Kot gostje na festivalu so nastopili ljudski pevci družine Herceg, pevci KD Alojz Colnarič in Nonet PGD Zlatoličje. Vse nastopajoče in udeležence prireditve sta pozdravila Franci Pivec, ZKD Maribor in Metod Varl, OI JSKD Maribor.

Ta dan je potekala tudi otvoritev prenovljenega Kulturnega doma Rošnja, ki sta ga otvorila Mojca Kacjan, direktorica občinske uprave Občine Starše in Matic Varl, OI JSKD Maribor. V uvodnem nagovoru je dom, njegov nastanek in razvoj do današnjega dne predstavil Marjan Malek, podžupan občine kot župan in predsednik KUD-a. Kulturni dom je leta 1985 zgradila krajevna skupnost, po ustanovitvi KUD »Franc Ileč« pa je dom v upravljanje prevzel KUD, občina in JSKD – ZKD Maribor pa sta ga opredelila kot kulturno dvorano. Skoraj 25 let je trajal postopek, da je objekt dobil uporabno dovoljenje in le tri dni pred koncertom in otvoritvijo doma je Upravna enota Maribor izdala ustrezno dovoljenje. Dom je v celoti prenovljen, s sodobnimi sanitarijami, dvema garderobama, ogrevanjem, novo fasado in zaščito pred poplavami, za kar je občina namenila 70.000 EUR, društvo pa 1000 EUR in prostovoljno delo.

V kulturnem domu bodo tako delovale sekcije kulturnega društva, folklorna skupina, gledališče in sekcija namiznega tenisa, tu bodo organizirane tudi razne kulturne prireditve. Za kulturno društvo je to velika pridobitev.

Marjan Malek

Razstava ljudskih glasbil sveta v Trziču (foto: Sergej Radosavac)

Madžarska folklorna skupina na Folkartu 2020 (foto: Pigac)